

контингентів населення з вегетативними дисфункціями з використанням масажу (традиційного та нетрадиційного), психотерапії, технічних методів, гідрокінезотерапії, дієтотерапії, фітотерапії та нетрадиційних методів оздоровлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базовая аэробика в оздоровительном фитнесе: уч.пособие / Планета фитнес. – М.: УИЦ ВЕК, 2006. – 72 с.
2. Сидоренко Г. Нейроциркуляторная дистония // *Международный медицинский журнал*. 2003. - №1. - С. 22 - 27.
3. Хоули Э. Т. Руководство инструктора оздоровительного фитнеса / Э.Т. Хоули, Б. Д. Френкс. – К.: Олімпійська література, 2004. – 375 с.
4. Юсупова Л.А., Миронов В.М. Аэробика: учебно-методическое пособие / БГУФК. – Мн: БГУФК, 2005. – 100 с.
5. Davis, K.,D.,McHaie, S.,M. How do parents learn about adolescents experiences? Implications for parental knowledge and adolescent risk behavior. // *Child development*. 2005. Vol. 76. № 4. P. 869-882.
6. Fox K.A.A., Antman E.M. Treatment options in unstable angina: a clinical update // *Europ. Heart J.* – 2008. – Vol. 19. – P. 8-15.
7. Gazelle, H., Putallar, M., Li, Y., Grimes, C., Kupersmidt, J., Coil, J. Anxious solitude across contexts: girls interactions with familiar and unfamiliar peers. // *Child development*. 2005. Vol. 76. №1. P. 227-246.

УДК 796.32.071.4

Левків В.І.

Львівський державний університет фізичної культури

КОНЦЕПЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ ЗІ СПОРТИВНИХ ІГОР У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Концепція професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор націлена не лише на формування у майбутніх фахівців знань, умінь і навичок професійної діяльності, але й на опанування студентами загальних, особистісних та спеціальних компетенцій, на формування творчої особистості. Мета – підготовка тренера-аналітика. Базові терміни – «компетентнісний підхід», «професійна компетентність», «компетенція». Теоретична основа – провідні ідеї; основоположні принципи; основні положення концепції, що відбивають змістово-процесуальні аспекти формування професійної компетентності майбутнього фахівця. Методологічна основа – фундаментальні положення психології, педагогіки вищої школи, філософії освіти, теорії пізнання та теорії систем. Змістовно-смісловне наповнення – проекція вище зазначених теоретичних положень на навчально-виховний процес студентів у формі моделі формування професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор у вищих навчальних закладах. Результативність навчального процесу визначається показниками розвитку професійної компетентності (особистісного розвитку, ціннісної орієнтації, навчальної мотивації, розумового розвитку, готовності до професійної діяльності).

Ключові слова: концепція, професійна підготовка, майбутні тренери-викладачі зі спортивних ігор, вищі навчальні заклади.

Левків В. І. Концепция профессиональной подготовки будущих тренеров-преподавателей по спортивным играм в высших учебных заведениях. Концепция профессиональной подготовки будущих тренеров-преподавателей по спортивным играм нацелена не только на формирование у будущих специалистов знаний, умений и навыков профессиональной деятельности, но и на овладение студентами общими, личностными и специальными компетенциями, на формирование творческой личности. Цель – подготовка тренера-аналитика. Базовые понятия – "компетентностный подход", "профессиональная компетентность", "компетенция". Теоретическая основа – ведущие идеи; основополагающие принципы; основные положения концепции, которые отбивают смыслово-процессуальные аспекты формирования профессиональной компетентности будущего специалиста. Методологическая основа – фундаментальные положения психологии, педагогики высшей школы, философии образования, теории познания и теории систем. В ней нашли отражение современные образовательные парадигмы, концепции и подходы. Содержательно-смысловое наполнение – проекция выше отмеченных теоретических положений на учебно-воспитательный процесс студентов в форме модели формирования профессиональной компетентности будущих тренеров-преподавателей по спортивным играм в высших учебных заведениях. Результативность учебного процесса определяется показателями развития профессиональной компетентности (личностного развития, ценностной ориентации, учебной мотивации, умственного развития и готовности к профессиональной деятельности).

Ключевые слова: концепция, профессиональная подготовка, будущие тренеры-преподаватели по спортивным играм, высшие учебные заведения.

Levkiv V. I. The conception of professional preparation of future coacher-teachers from sporting games in higher educational establishments. Conception of professional preparation of future coacher-teachers from sporting games in higher educational establishments is aimed not only at forming for the future specialists of knowledge, abilities and skills of professional activity, but also on the capture of general, personality and special competences students, on forming of creative personality. Professional preparation in higher educational establishments must be sent to preparation of not coacher-theorist or coacher-practical worker, but coacher-analyst. As base terms of conception next concepts come forward: "competence approach", "professional competence", "competense". Theoretical basis of conception are leading ideas; fundamental principles;

substantive provisions of conception, which remove the semantically-judicial aspects of forming of professional competence of future specialist. Methodological basis of conception are fundamental positions of psychology, pedagogics of higher school, philosophy of education, theory of cognition and theory of the systems. Modern educational paradigms, conceptions and approaches, found a reflection in her. The semantic filling of conception foresees the projection of theoretical positions on the educational process of students in form model of forming of professional competence of future coacher-teachers from sporting games in higher educational establishments. Effectiveness of educational process is determined by the indexes of development of professional competence, which plug the indexes of personality development, valued orientation, educational motivation, mental development and readiness in professional activity.

Key words: *conception, professional preparation, future coacher-teachers from sporting games, higher educational establishments.*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Сьогодні професійна підготовка майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор у вищих навчальних закладах потребує корекції у зв'язку зі змінами вимог до підготовленості фахівців, що обумовлені інтенсифікацією процесів європейської інтеграції та реформуванням системи вищої освіти в Україні. Вихідні концептуальні положення щодо професійної підготовки майбутніх фахівців у сучасних умовах розвитку суспільства викладені у законі України «Про вищу освіту» (2014). Активність держави у напрямку євроінтеграції актуалізує вирішення завдання Національної доктрини розвитку освіти, що передбачає «вихід освіти, набутої в Україні, на ринок світових освітніх послуг, поглиблення міжнародного співробітництва» [2, с. 3].

Аналіз останніх досліджень і публікації. Аналіз закордонного досвіду підготовки тренерів з видів спорту засвідчує, що у Європі завдяки діяльності міжурядових організацій (Європейська мережа спортивної науки, освіта і працевлаштування (ENSSEE), Міжнародна рада тренерської освіти (ICCE), Європейська тренерська рада (ECC); Міжнародні федерації, Європейський олімпійський комітет (EOC)) розроблена базова концепція підготовки тренерів з виду спорту. Положення концепції розкриваються у наступних документах: Європейська кваліфікаційна структура (EQF), Європейська кредитна система для професійної освіти і підготовки (тренування) (ECVET), Міжнародна система спортивного тренування (ISCF) [4, 5, 6, 7, 8]. Сьогодні у різних країнах не лише Європи, але й Америки та Азії фахівці узгоджують національні вимоги до підготовки і кваліфікації тренерів з міжнародною системою спортивного тренування. Науковці різних країн спрямовують свою увагу на створення єдиної інтегрованої системи професійної підготовки тренерів у вищих навчальних закладах та в інших організаціях, яка ґрунтується на компетентнісній моделі фахівця [5, 6, 9]. Актуальною ця проблема є і для України.

Формулювання мети дослідження

Визначені аспекти окреслюють мету статті, яка полягає у створенні концепції професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор у вищих навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція (від лат. *conceptio* – сприйняття, розуміння) – це деякий теоретичний конструкт; система понять про ті чи інші явища, процеси; спосіб розуміння, тлумачення якихось явищ, подій; основна ідея якої-небудь теорії [3, с. 301].

Концепція професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор охоплює систему поглядів на їх професійну підготовку в рамках фізкультурної освіти, дає певний спосіб і напрям розгляду ключових понять і параметрів, визначає діяльність щодо досягнення цілей професійної підготовки. Концепція спрямована на подолання історично усталених підходів до професійної підготовки фахівців у сфері фізичної культури і спорту: домінування когнітивно-знаннєвого підходу, переважання репродуктивних форм навчання, замкнутість, жорстка централізованість традиційної системи підготовки тренерів-викладачів лише у вищих навчальних закладах. Альтернативою існуючій є концепція, націлена не лише на формування у майбутніх фахівців фізкультурних вишів знань, умінь і навичок професійної діяльності, але й на опанування студентами загальних, особистісних та спеціальних компетенцій, важливих ключових функцій стосовно різних сфер життя, на формування творчої особистості. Професійна підготовка у вищих навчальних закладах повинна бути спрямована на підготовку не тренера-теоретика чи тренера-практика, а тренера-аналітика. Теоретичне обґрунтування концепції пов'язане із визначенням її понятійної системи. Базовими термінами концепції професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор виступають наступні поняття: «компетентнісний підхід», «професійна компетентність», «компетенція». Зазначені терміни дозволяють описати суть професійної підготовки та її результат, що передбачає не конкретну обізнаність та поінформованість випускників, а успішне вирішення ними складних проблем, які виникають у процесі опанування новітніх інформаційних технологій, в стосунках з іншими людьми, у практичному житті при виконанні соціальних і професійних ролей. При цьому важливим є вміння не лише оперувати засвоєними знаннями, а й бути готовим змінюватися і пристосовуватися до нових потреб ринку праці, управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатись протягом життя. До теоретичних основ концепції професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор відносяться провідні ідеї; основоположні принципи; основні положення концепції, що відбивають змістово-процесуальні аспекти формування професійної компетентності майбутнього фахівця. До них можуть бути віднесені також умови, що забезпечують реалізацію концепції. Провідними ідеями концепції професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор є єдність та цілісність наукової картини світу; складний динамічний характер суспільних процесів; цілісність особистості; розуміння освіти як пріоритетної цінності в суспільстві, ґрунтованому на знаннях, його культурі; цілісність освіти, зближення природничо-наукової та гуманітарної складової освіти, гуманізація та гуманітаризація вищої освіти; визнання особистості студента такою, на яку повинні орієнтуватись організатори процесу його навчання, виховання та розвитку; неперервна освіта упродовж усього життя. Методологічною основою побудови концепції

професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор є фундаментальні положення психології, педагогіки вищої школи, філософії освіти, теорії пізнання та теорії систем. У ній знайшли відображення сучасні освітні парадигми (гуманістична, культурологічна), концепції (неперервної професійної освіти, особистісно орієнтованої освіти) та підходи (компетентнісний, системний, синергетичний, суб'єктно-діяльнісний, аксіологічний, акмеологічний).

У концепції враховані основні дидактичні закони й закономірності: соціальної обумовленості цілей, змісту і методів навчання; обумовленості результатів навчання характером діяльності і спілкування студентів; цілісності і єдності теорії і практики в навчанні; взаємозв'язку і взаємообумовленості індивідуальної, групової і колективної навчальної діяльності, а також актуальні проблеми сучасної педагогіки – необхідність особистісно-соціальної переорієнтації вищої фізкультурної освіти, зміни цілей навчання, принципового розширення і гармонізації змістової базової освіти, переходу до варіативності програм і навчальних планів тощо. В основу концепції професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор покладені такі принципи: методологічні (цілісності, гуманізації, гуманітаризації, фундаментальності, інтегративності, природовідповідності, особистісного становлення); принципи добору змісту освіти (зв'язку теорії з практикою, системності, систематичності і послідовності, модульності); загально дидактичні принципи (науковості, доступності і міцності знань; усвідомленості, активності і самостійності студентів у навчанні; поєднання індивідуального пошуку знань з навчальною роботою в колективі; зв'язок навчання з життям і практикою професійної діяльності; колективний характер навчання з урахуванням індивідуальних здібностей студентів; позитивний емоційний характер навчання; єдність наукової і навчальної діяльності студентів; професійна спрямованість навчання). Змістовно-смісловне наповнення концепції передбачає проєкцію вище зазначених теоретичних положень на навчально-виховний процес студентів у формі моделі формування професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор у вищих навчальних закладах. Проєктування моделі професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор здійснювалося на основі таких принципів: повноти частин системи, що забезпечує самодостатність і працездатність системи; поетапного розвитку системи; динамічності, тобто здатності до розвитку зв'язків та відношень між окремими елементами моделі; прогностичності, тобто передбачення результатів розвитку моделі. Професійна підготовка майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор зумовлюється характером професійної діяльності та професійних функцій і здійснюється з метою їх професійної та академічної мобільності. Модель професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор будується виходячи з моделі діяльності та освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця і реалізується в рамках компетентнісного та діяльнісного підходу до навчання, особистісно-орієнтованої технології навчання, кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Модель формування професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор у вищих навчальних закладах представлена як сукупність взаємопов'язаних структурних блоків: цільового, теоретико-методологічного, змістового, процесуального та результативного. Цільовий блок моделі складається з мети та завдань. Теоретико-методологічний блок моделі охоплює підходи, принципи реалізації моделі, функції. Змістовий блок моделі розкривається через структурні компоненти професійної компетентності. Процесуальний блок моделі охоплює форми і методи організації освітнього процесу. Результативний блок моделі включає проведення моніторингу динаміки і визначення рівня сформованості професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор у вищих навчальних закладах [1]. Практична реалізація концепції здійснюється в рамках існуючої системи фізкультурної освіти, з акцентуванням уваги на: особистісному розвитку суб'єктів діяльності педагогічного процесу; створенням системи мотивації всіх учасників педагогічного процесу; орієнтації на ресурсозберігаючий, особистісно-орієнтований підхід в організації навчального процесу; забезпеченні технологічності навчального процесу; зміни самосвідомості в ході впровадження компетентнісної моделі особистості випускника; діагностуванні й педагогічному моніторингу освітнього процесу на основі розроблених моделей особистісних якостей випускників. Практична реалізація концепції зумовлює поетапність її впровадження, варіативність опанування студентами навчальних дисциплін професійного спрямування та необхідність вдосконалення програмно-методичного та інформаційного забезпечення процесу їх вивчення. Загалом це збагачує сутність, модернізує зміст, удосконалює технології підготовки сучасного фінансиста-професіонала. Результативність навчального процесу на основі компетентнісного підходу визначається показниками розвитку професійної компетентності, які включають показники особистісного розвитку, ціннісної орієнтації, навчальної мотивації, розумового розвитку і сформованості навчальної діяльності, готовності до професійної діяльності. Таким чином, концепція професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор реалізує освітню парадигму, яка характеризується системною цілісністю; процесуальною неперервністю; науковістю, єдністю теорії з практикою; урахуванням особливостей розвитку і можливостей (на сучасному етапі) національної системи освіти; доцільності використання у системі професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор досвіду освітніх систем інших країн на підставі їх критичного аналізу.

ВИСНОВКИ. Розроблена концепція професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор у вищих навчальних закладах передбачає внесення змін у цілі, зміст, технологію підготовки майбутніх фахівців напряму підготовки «фізична культура і спорт» в умовах змін у суспільстві, культурі, освіті. Реалізація концепції професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор забезпечить підвищення якості змісту професійної освіти і навчання, відповідність рівню сучасних вимог і конкурентоспроможність майбутніх фахівців на ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Левків В. І. Модель формування професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор у вищих навчальних закладах // В. І. Левків / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт»: 36. наукових праць / За ред. Г. М. Арзютова. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Випуск 3К1 (56)15. – С. 213 – 216.
2. Про Національну доктрину розвитку освіти: [Указ ... 17 квіт. 2002 р. № 347/2002; Україна. Президент] //

Qфіційний вісник України. – 2002. – № 16. – Ст. 860. – С. 2–3.

3. Філософський енциклопедичний словник. Довідкове видання / Голова редколегії В. І. Шинкарук. // Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди Національної академії наук України. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.

4. Crespo M. The European Framework for the recognition of coaching competence and qualifications // Crespo M. / European Framework Coaching Qualifications-Crespo-London-2008. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.migueicrespo.net/>

5. . Duffy P. Sport Coaching and the European Quaifications Framework (EQF) // Duffy P. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bloso-kics.be/Tewerkstelling/Gedeelde%20%20documenten/Compententies/101219_EU_voorzitterschap_Sportcoaching-EQF.pdf.

6. International Sport Coaching Framework - version 1.1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.icce.ws/assets/files/news/iSCF_1_aug_2012.pdf.

7. international Sport Coacning Framework - version 1.2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.icce.ws/_assets/files/iscf-1.2-10-7-15.pdf.

6. Michel Milistetd Coaching and Coach Education in Brazil // Michel Milistetd. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.academia.edu/11510732/Coaching_and_Coach_Education_in_Brazil.pdf.

УДК 796.011.1.

Леонтьев В.П.

Воєнна-дипломатична академія імені Є. Березняка

ВИЗНАЧЕННЯ ЗНАЧИМИХ МОТИВІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВКОЮ У СЛУХАЧІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Розглянуто актуальні проблеми мотивації слухачів ВВНЗ до занять фізичною підготовкою. Показано, що врахування мотиваційних особливостей слухачів дає можливість позначити шляхи корекції фізичного стану та сформулювати інтерес до занять фізичними вправами, виконання яких найсприятливіше для їх здоров'я і фізичного вдосконалення.

Ключові слова: мотивація, фізична підготовка, індивідуальне фізичне тренування, фізичні вправи, фахова діяльність.

Леонтьев В.П. Определение значимых мотивов к занятиям физической подготовкой у слушателей высшего военного учебного заведения. Рассмотрены актуальные проблемы мотивации слушателей ВВНЗ к занятиям по физической подготовке. Показано, что учет мотивационных особенностей слушателей дает возможность обозначить пути коррекции физического состояния и сформировать интерес к занятиям физическими упражнениями, выполнение которых способствует укреплению их здоровья и физическому совершенствованию.

Ключевые слова: мотивация, физическая подготовка, индивидуальная физическая тренировка, физические упражнения, профессиональная деятельность.

Leontyev V.P. Identification of the significant motives for the physical training lessons of the officer-students in the higher military educational establishment. The article analyzes motivation problems for the physical training lessons of the officer-students in the higher military educational establishment (HMEE). It demonstrates that the existing sources do not regard systematic methods for the formation of the motivational and axiological attitude of the officer-students to the physical training and sports with consideration of their physical readiness and military occupational specialty. In order to plan effectively psychological and pedagogical influences on the officer-students' motivation formation for the physical training and sports in the HMEE, teachers should be aware of dynamics and dependence of the motivational and axiological attitudes on certain courses (stages) of the military training, military specialization and the level of physical readiness. The results of questionnaires show positive motivation of the officer-students to the physical training and sports in the HMEE. It depends on their desire to enhance general physical readiness, work efficiency, moral and will qualities, health as well as to reduce rate of sicknesses, to get steeled and slim. It shows that officer-students' motivational peculiarities allow to identify the ways of correcting their physical state and to form interest to the physical exercises, most favorable for their health and physical improvement. Practical implementation of the research results help the teachers effectively conduct physical training of the officer students in HMEE and form their comprehension of the necessity of physical exercises for the development of the required physical and special, moral and will qualities contributing to the performing of their functions and professional tasks during their future military service.

Key words: motivation, physical training, individual physical workout, physical exercises, professional activity.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Традиційно основні зусилля у фізичній підготовці слухачів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) були зосереджені на підвищенні рівня розвитку фізичних якостей і формування рухових навичок і вмій. Формування ж мотивації до занять фізичною підготовкою і спортом у слухачів здійснюється у більшості випадків стихійно, без чіткого визначення цілей і системного підходу [1, 2, 3, 7]. Це актуалізує проблему дослідження мотиваційних особливостей слухачів ВВНЗ до занять фізичною підготовкою і спортом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У керівних документах з організації фізичної підготовки у вищих військових навчальних закладах указується, що метою фізичної підготовки є забезпечення всебічної підготовки випускників до управління фізичним удосконаленням військовослужбовців, а також до їх власної фізичної готовності до